

NIEUWSBRIEF

Stichting Historische Collectie Korps Nationale Reserve

Nummer 44, april 2023

VAN DE REDACTIETAFEL...

- Voorwoord
- Sportreünie CLAS-bokaal
- Gevechtstenuen
- Werving nieuwe donateurs
- Webshop
- Vaandels en fanions
- Openstelling HC KNR 2023

VOORWOORD

Historische Collectie Korps Nationale Reserve.

Vanuit de HC KNR willen we u graag weer op de hoogte brengen van zaken die spelen. Op 25 maart 2023 hebben we als bestuur van de HC samen met het Korpsbureau, Fred Warmer en Wim de Natris, en een paar gasten nagedacht over de inrichting en geschiedenis van de expositie. Fred Warmer en Wim de Natris doen uitgebreid onderzoek naar en schrijven een boek over de Vrijwillige Landstorm, de vooroorlogse voorganger van de Nationale Reserve die bestond in de periode 1914-1940. Opdrachtgever voor het boek is de Korpscommandant Nationale Reserve Lkol Hans Berding. Onderzoek en boek zijn een initiatief van de commandant Korps Nationale Reserve en de Nationale Landstorm Commissie (NLC), het boek komt tot stand in samenwerking, en met genereuze ondersteuning van de NLC.

De geschiedenis van deze Vrijwillige Landstorm gaat ook over de relatie van de huidige reservist en zijn wortels in het verleden. Lange tijd is binnen het korps gedacht dat de Vrijwillige Landstorm, zoals die in 1914 is ontstaan, een voortzetting was van de in 1907 opgeheven Schutterijen. Uit het historisch onderzoek is gebleken dat die gedachtegang een onjuiste veronderstelling is geweest. Een schutterij was een lokale gewapende burgermacht onder verantwoordelijkheid van de burgemeester en werd gevormd op basis van dienstplicht, namelijk de schuttersplicht. Een schutterij had taken op het gebied van publieke veiligheid. De voornaamste taak was handhaving van de openbare orde.

Maar waar hebben we dan wel onze wortels liggen zult u vragen? Welnu, de Vrijwillige Landstorm komt rechtstreeks voort uit de beweging voor vrijwillige weerbaarheid zoals die in 1866 is ontstaan en zoals die in 1900 een nieuwe impuls kreeg door de Tweede Boerenoorlog.

De Vrijwillige Landstorm en het Korps Nationale Reserve zijn NIET de voorzetting van de schutterijen, WEL van de vrijwillige weerbaarheidsverenigingen.

Het begrip Landstorm

De Grondwet die in 1814 werd aangenomen, bevatte bepalingen uit welke onderdelen de Nederlandse landmacht wettelijk zou moeten bestaan. De basissamenstelling was als volgt. Er waren: een paraat beroepsleger, aangeduid als Staande Armee; een landmilitie (vanaf 1815 Nationale Militie), bij voorkeur bestaande uit vrijwilligers én kan mede bestaan uit dienstplichtigen; een Landstorm, die bestond uit alle weerbare mannen in Nederland. 'Landstorm' was tot 1922 de naam voor de administratieve basis van het personeelsgebouw van het leger. Een landstormorganisatie ontstond pas in 1914 met de oprichting van de Vrijwillige Landstorm. In de eerste dagen van de algemene mobilisatie aan het begin van de Eerste Wereldoorlog werd de VL als nieuwe organisatie een integraal onderdeel van het leger.

Vrijwilligerskorpsen

Naast het leger werden door vaderlandslievende burgers in momenten van nationale crisis gedurende de hele 19^e eeuw vrijwilligerskorpsen opgericht. In november 1813 bijvoorbeeld, direct na de terugkeer van de Prins van Oranje, ontstonden spontaan een aantal militia's. Hetzelfde gebeurde bij de terugkeer van de Franse keizer Napoleon in de maanden voor de Slag bij Waterloo in 1815. Een belangrijk moment was de Belgische Opstand in de periode 1830-1839. Deze particuliere eenheden werden door de koning bij Koninklijk Besluit erkend en als reguliere onderdelen opgenomen in de krijgsmacht. Enkele voorbeelden:

Periode 1813-1816

- Het korps Vrijwillige Jagers van Heemskerk werd op 21 november 1813 als eerste Vrijwilligerskorps opgericht. De vrijwilligerskorpsen uit 1813 gingen voor een deel op in het leger dat januari 1814 werd opgericht.
- In 1815 werden met goedkeuring van Koning Willem I meerdere vrijwilligerskorpsen opgericht om de strijd tegen Napoleon aan te gaan. Deze korpsen werden in 1816 opgeheven.

Periode 1830-1839

De Belgische Opstand in 1830 tegen koning Willem I was het moment dat een volgende lichterij vrijwilligerskorpsen het licht zag. Aan zijn oproep 'te wapen!' gaven duizenden mannen gehoor. Uit alle lagen van de bevolking meldden zich vrijwilligers aan; van onderwijzers en studenten tot politici aan toe! Het vrijwillig in dienst treden was geheel voor eigen rekening; en men diende zelf voor kleding en uitrusting te zorgen. Voor de grote groepen studenten die zich aanmeldden werden speciale compagnieën opgericht. Een aantal vrijwilligerskorpsen nam in augustus 1830 deel aan de Tiendaagse Veldtocht. In 1832 kwam een aantal vrijwilligerskorpsen opnieuw onder de wapenen, dit keer nadat het Franse leger zich had klaargemaakt om de laatste Nederlandse troepen uit België te verwijderen. Bij Koninklijk Besluit van 11 juni 1839 (Stbl. 20) werd formeel bekend gemaakt dat alle vrijwilligers werden ontslagen en dat de vrijwillige korpsen werden ontbonden.

Vanaf 1866 werden particuliere verenigingen die wilden bijdragen aan de verdediging van Nederland ook in vredetijd erkend en ondersteund. Voor een weerbaarheidsvereniging bestonden geen uniforme regels. Het kon gaan om een eenvoudige schietvereniging, maar ook om

verenigingen die zich uniformeerden en organiseerden als een militaire eenheid. Oud-beroepsmilitairen, schutterijofficieren en reservekader behoorden meestal tot de actieve leden en verzorgden trainingen en instructie. Een weerbaarheidsbeweging ontstond in 1866 spontaan naar aanleiding van de Oostenrijks-Pruisische Oorlog. Die werd verloren door het Oostenrijk, waardoor de hele Nederlandse oostgrens onverwacht helemaal grensde aan de militaire grootmacht Pruisen. In 1871 werd de koning van Pruisen tevens keizer van het nieuwe Duitse keizerrijk. De vele verenigingen die toen werden opgericht kregen in 1867 bij Koninklijk Besluit een eigen regeling en vervolgens eigen weerbaarheidsvoorschriften.

De Tweede Boerenoorlog (1899-1902), een koloniale oorlog van het Britse rijk tegen twee Boerenrepublieken in wat nu de staat Zuid-Afrika is, leidde in Nederland tot een opleving van de weerbaarheidsgedachte. Actieve nieuwe verenigingen waren de kleine landelijke Koninklijke Nederlandsche Weerbaarheids Vereeniging en de eveneens landelijke Vereeniging "Volksweerbaarheid". De voorzitter van deze laatste vereniging van ongeveer 14.000 leden (1902) was A.E. Dudok van Heel. Samen met anderen had hij belangrijk aandeel in een Weerbaarheidscommissie die in 1912 adviseerde over een nieuwe regeling om de weerbaarheidsverenigingen nauwer te betrekken bij het leger en de landsverdediging. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog In augustus 1914 werd op basis van het voorwerk in deze staatscommissie de Nederlandse weerbaarheidsorganisaties in de gelegenheid gesteld om een **Vrijwillige Landstorm** te formeren en onderdeel te worden van het leger. Op 4 augustus 1914 is de Vrijwillige Landstorm opgericht.

Aanpassingen en verbeteringen van de collectie

Tijdens het brainstormoverleg hebben we bekeken wat de consequenties zijn voor de HC KNR. We zullen op termijn afscheid nemen van de Schutterij en aandacht gaan besteden aan de weerbaarheidsbeweging. In de loop van 23-24 zullen deze veranderingen gerealiseerd worden. In de afgelopen winterperiode hebben we een aantal verbeteringen in de collectie aangebracht. Zo is het display van het Polstenkanon gereed, in het display is een dakopstelling nagebootst. Naast dit display komt de opstelling van de PIAT. We hebben ook weer extra objecten toegevoegd.

We nodigen u van harte weer uit om dit allemaal in onze collectie te komen bekijken.

Veel leesplezier toegewenst.

Kap b.d. Sjaak Vinke, Vicevoorzitter

SPORTREUNIE BIJ DE HC KNR EN UITREIKING CLAS-BOKAAL

Op 9 januari jl. vond de Sport reünie van het Sportteam Korps Nationale Reserve plaats waarbij ook voor de tweede opeenvolgende keer de CLAS-bokaal uitgereikt werd aan het herenteam Korps Nationale Reserve. Ook een zeer eervolle 2de plaats was er voor het damesteam van het Korps, daarnaast wonnen zij ook de eerste plaats in het "ALL OVER" klassement voor dames!

I Tweede plaats "CLAS-bokaal" dames

II Eerste prijs "ALL OVER" dames

Tijdens de bijeenkomst, die plaatsvond in de Historische Collectie van het Korps, werden de winnaars van beide prachtige prestaties toegesproken door een trotse Korpscommandant, deze bedankte ook alle betrokken functionarissen die de deelnemers hadden begeleid. Hierna werden de betreffende prijzen uitgereikt aan de teams. Na afloop werd er onder het genot van een drankje en een knabbeltje nog even gezellig nagepraat.

Ook het komende jaar is de kolossale CLAS-bokaal dus te bewonderen in de HC KNR

GEVECHTS-TENUEN

In de HC KNR hebben we een tijdelijke tentoonstelling ingericht van de gevechtstenuen die sinds 1948 tot heden zijn gebruikt door de Natres. Het geeft een aardig tijdsbeeld van hoe er werd gedacht over een goed gevechtstenu. Zeker de moeite waard om te bekijken.

1

2

3

4

5

Teksten bij de figuren.

Figuur 5 **1948**: Nederlandse variatie op Canadees wollen battle dress. Uitvoering 1937 Brits webbing uitrusting en platte helm mk.2. In 1957 vervangen door M1 helm en hoge bruine gevechtslaarzen.

Figuur 4 **1963**: Visgraat binnengevechts tenue met buitenjas in Amerikaanse stijl. Meerlaagse gevechtskleding met in 1957 ingevoerde helm en gevechtslaarzen.

Figuur 3 **1982**: Gevechtstenu 1, GVT1, M78. Eerstelijns gvt bekapping. 1937 webbing uitrusting, variant 1952, koppel met nestelringen voor Amerikaanse uitrustingstukken. Gevechtstas M52 met 4 passanten. Donkergroen, met gezwart messing.

Figuur 1 en 2 **1993**: Gevechtskleding tot 2021. Woodland. Disruptive Pattern Material. DPM Woodland M.93. Naast woodland ook in Desert en tropen. Met verschillende draagsystemen.

WERVING NIEUWE DONATEURS

Oproep!

Ons Korps kent al een lange traditie en geschiedenis. Deze traditie en geschiedenis heeft gestalte gekregen in de historische collectie. De collectie toont de geschiedenis van ons Korps. De collectie geeft een beeld van de vrijwillige militaire inzet van burgers ter bescherming van Nederland en omvat vele voorwerpen. Je ziet uniformen, uitrustingsstukken, geweren en vaandels die ingezet zijn door de Vrijwillige Landstorm, de Bijzonder Vrijwillige Landstorm en het Korps Nationale Reserve. Een collectie die een bezoek waard is, om de geschiedenis van ons Korps goed te leren kennen.

De collectie wordt onderhouden door een vrijwilligersgroep. Ook de toegang is gratis. Om dat allemaal mogelijk te maken worden we ondersteund door een grote groep donateurs.

Aan jou de vraag of je ook donateur wilt worden? Voor minimaal 10 euro per jaar draag je bij aan de instandhouding van de collectie. Je ontvangt 2x per jaar onze nieuwsbrief en uiteraard ben je van harte welkom in de collectie.

Door het scannen van onderstaande QR-code kun je je aanmelden als donateur.

Alvast hartelijke dank voor je ondersteuning!

WEBSHOP

Afgelopen tijd hebben veel mensen onze webshop weten te vinden. In onze webshop verkopen wij leuke gadgets, souvenirs, boeken en emblemen. Als de betaling binnen is, zullen wij de bestelde items goed verpakt verzenden. Wilt uw weten wat wij aanbieden en wilt u wat bestellen bezoek dan onze: webshop.hc-korpsnationalereserve.nl waar u de webshop vindt. Kijk regelmatig, want de webshop wordt steeds met nieuwe producten uitgebreid.

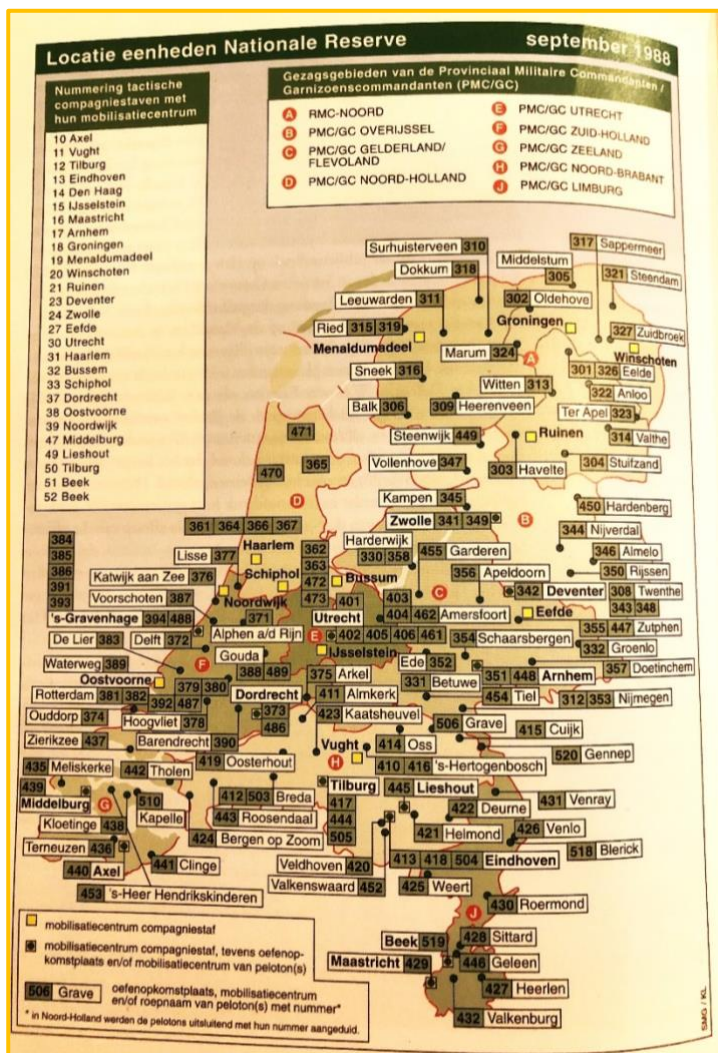
VAANDELS EN FANIONS

Herhaalde oproep voor Korps Nationale Reserve PELOTON VAANDELS

Op dit moment is het Korps Nationale Reserve opgedeeld in 3 bataljons (10, 20 en 30) met daaronder compagnieën (A, B, C, D, E en F) en daaronder pelotons. Elke Compagnie heeft een eigen Fanion (richtvlag). De pelotons hebben geen eigen Fanion.

Er is een tijd geweest (periode 1958 – 1992) dat pelotons een eigen nummering hadden en wel hun eigen Fanion. Het nummer was gekoppeld aan een locatie, zoals hieronder Peloton 318 bij Dokkum hoorde. Zie foto met landelijk overzicht.

Van vele pelotons hebben wij het Fanion kunnen opnemen in onze collectie. Zo ook Peloton 315 uit Ried.

Helaas ontbreken er nog Fanions in onze collectie en daarom willen we beroep doen op elk oud en hedendaags lid van ons Korps. Mocht u nog zo'n Fanion in bezit hebben of wellicht weten te liggen of hangen, dan zouden wij graag dit Fanion toevoegen aan onze collectie zodat deze behouden blijft voor elk lid van ons Korps (oud, hedendaags en toekomstig). Alleen samen met u krijgen we onze collectie compleet en blijft onze geschiedenis bewaard.

OPENSTELLING HISTORISCHE COLLECTIE 2023

In het bestuur zijn de openingstijden voor het jaar 2023 vastgesteld. We hopen u op zaterdag 29 april 2023 weer te mogen ontvangen.

Het seizoen loopt van:

29 april 2023 tot en met 30 september 2023.

Op de volgende middagen bent u van harte welkom om onze collectie te bezoeken:

- Woensdagmiddag van: 13.00 – 17.00 uur
- Zaterdagmiddag van : 13.00 – 17.00 uur

Daarnaast is het altijd mogelijk om met een groep de collectie te bezoeken. Hiervoor kunt een verzoek indienen op het mailadres: historischecollectie@natres.nl

De Historische Collectie toont de geschiedenis van het Korps Nationale Reserve. De collectie geeft een beeld van de vrijwillige militaire inzet van burgers ter bescherming van Nederland. U ziet uniformen en voorwerpen zoals geweren en vaandels die zijn ingezet door de Schutterij, de Vrijwillige Landstorm van de Koninklijke Landmacht, de Bijzondere Vrijwillige Landstorm en het Korps Nationale Reserve. Een collectie die u absoluut niet mag missen! De collectie is te bezoeken op de Generaal Winkelankazerne te Harskamp.

Als u onze collectie wilt bezoeken:

Het adres van de Generaal Winkelankazerne is Otterloseweg 5, 6732 BR te Harskamp. Wanneer u bij de kazerne aankomt, is de ingang naast het witte gebouw (gebouwnummer 101) aan de Otterloseweg. Daar kunt u zich melden (graag het telefoonnummer bellen dat aangegeven is op het bord) en wordt u opgehaald. Tegenover het witte gebouw zijn aan de overkant van de weg voldoende parkeerplaatsen.

Let op! Onze ingang is dezelfde waar ook de Oekraïense vluchtelingen gebruik van maken. Zij vinden nog steeds onderdak op de Generaal Winkelankazerne.